

www.e-rara.ch

D. Epiphanii episcopi Constantiae Cypri, contra octoaginta haereses opus, Panarium, sive Arcula, aut Capsula Medica appellatum, continens libros tres, & tomos sive sectiones ex toto septem

Epiphanius

Basileae, [1560]

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-2553>

Epiphanii eiusdem quondam et Salaminis simul in Cypro episcopi, epistola ad Ioannem episcopum Hierosolymitanum, divo Hieronymo presbytero interprete

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

**A EPIPHANII EIVSDEM QVONDAM
ET SALAMINIS SIMVL IN CYPRO EPISCOPI,
Epistola ad Ioannem Episcopum Hierosolymitanum, Diuo Hiero-
nymo Presbytero Interprete.**

Epiphanius Ioanni Episcopo Hierosolymorum.

Omino dilectissimo fratri Ioanni episcopo Epiphanius. Oportebat nos, dilectissime, clericatus honore non abuti in superbiam, sed custodia mandatorum Dei & obseruatione diligentissima hoc esse quod dicimur. Si enim sancta Scriptura loquitur, Cleri eorum non proderunt eis, quae arrogantia clericatus conducere nobis poterit, qui non solum cogitatione & sensu, uerumetiam sermone peccamus. Audiui quippe quod tumeas contra nos, & irascaris, & miniteris scribere in extremos fines terrae, ut loca prouinciasque non nominem. Et ubi est Dei timor, qui nos debet illo tremore concutere, qui dictus est a Domino: Si quis irascitur fratri suo sine causa, reus erit iudicio. Non quod magnopere cure, si scribas quod placuerit. Scribebantur enim & epistolae byblinae iuxta Esaia: & mittebantur super aquas, quae cito cum seculo transeunt. Nihil tibi nocuimus, nihil iniuriæ fecimus, nec quicquam uiolenter extorsimus. In monasterio fratrum, & fratrum peregrinorum, qui prouinciae nihil tuae deberent, & propter nostram paruitatem & literas, quas ad eos crebro direximus, communionis quoque tuae coeperunt habere discordiam, ne uiderentur quadam duricia & conscientia nostra, antiquae fidei ab Ecclesia separari, ordinauimus diaconum: & postquam ministravit, rursus presbyterum, super quo debueras gratulari, intelligens quod ob Dei timorem hoc sumus facere compulsi: maxime cum nulla sit diuersitas in sacerdotio Dei, & ubi utilitati Ecclesiae prouidetur. Nam & si singuli ecclesiarum episcopi habent sub se Ecclesias, quibus cura uidentur impedere, & nemo super alienam mensuram extenditur, tamen praepositur omnibus charitas Christi, in qua nulla simulatio est: nec considerandum quid factum sit, sed quo tempore, & quo modo, & in quibus, & quare factum sit. Cum enim uidissem, quia multitudo sanctorum fratrum in monasterio consisteret, & sancti presbyteri, Hieronymus & Vincentius propter uerecundiam & humilitatem nollent debita nomini suo exercere sacrificia, & laborare in hac parte ministerij, quae Christianorum praecipua salus est, inuenire autem & comprehendere seruum Dei non posses, qui te, eo quod graue onus sacerdotij nollet suscipere, saepe fugiebat, sed nec alius quis episcoporum facile eum reperiret. Vnde & satis miratus sum, quomodo dispensatione Dei ad nos uenerit cum diaconis monasterij & ceteris fratribus, ut mihi satis faceret, quia nescio, quid aduersum eos habebam tristitiae. Cum igitur celebraretur collecta in Ecclesia uillae, quae est iuxta monasterium nostrum, ignorantem eum, & nullam penitus habentem suspicionem, per multos diaconos apprehendi iussimus, & teneri os eius, ne forte liberari se cupiens, adiuraret nos per nomen Christi, & primum diaconum ordinauimus, proponentes ei timorem Dei, & compellentes ut ministraret. Valde quippe obnitebatur, indignum se esse contestans. Vix ergo compulimus eum, & persuadere potuimus testimonijs Scripturarum, & propositione mandatorum Dei. Et cum ministraret in sanctis sacrificijs, rursus eum ingenti difficultate tento ore eius, ordinauimus presbyterum, & iisdem uerbis, quibus antea suaseramus, impulimus ut sederet in ordine presbyterij. Post haec scripsimus ad sanctos presbyteros monasterij, & ceteros fratres, & increpauimus eos, quare non scripsissent super eo, cum ante annum multos eorum queri audissem, cur non haberent qui sibi Domini sacramenta conficerent, & illum omnes suo poscerent testimonio, & grandem utilitatem in commune monasterij testarentur, quare tunc reperta opportunitate non scripsissent nobis, neque super ordinatione eius aliquid poposcissent. Haec ita acta sunt,

sunt, ut loquutus sum, in charitate Christi, quam te erga paruitatem nostram habere credebam, quanquam in monasterio ordinauerim, & non in parochia, quæ tibi subiecta sit. O uere benedicta episcoporum Cypri mansuetudo & bonitas, & nostra rusticitas, sensu tuo & arbitrato digna misericordia Dei. Nam multi episcopi communionis nostræ & presbyteros in nostra ordinauerunt prouincia, quos nos comprehendere non poteramus, & miserunt ad nos diaconos & hypodiconos, quos suscepimus cum gratia. Et ipse cohortatus sum beatæ memoriæ Philonem episcopum & sanctum Theoprobum, ut in Ecclesijs Cypri, quæ iuxta se erant, ad meæ autem parochiæ uidebatur Ecclesiam pertinere, eo quod grandis esset & late patens prouincia, ordinarēt presbyteros, & Christi Ecclesiæ prouiderent. Nunquam autē ego ordinaui diaconissas, & ad alienas nisi prouincias, neque feci quicquam ut Ecclesiam scinderem. Quid ergo tibi uisum est, sic grauitur intumescere & iactari contra nos pro opere Dei, quod in ædificationem, & non in destructionem fratrum factum est? Sed & illud uehementer admiratus sum, quod meis locutus es clericis, asserens te per sanctū presbyterum, & abbatem monachorum Gregorium mandasse michi, ne quenquam ordinarem, & ego hoc pollicitus sim, dicens: Nunquid inuenis sum, aut canones ignoro? Audi igitur ueritatem in sermone Dei, me hoc nec audisse, nec nosse, nec istius sermonis penitus recordari. Suspicatus autem sum, ne forsitan inter multa, quasi homo oblitus essem, & ob hanc causam sanctū Gregorium sciscitatus sum, & Zenonem presbyterum, qui cum eo est. E quibus abbas Gregorius respondit, se hoc penitus ignorare. Zenon autem dixit, quia cum ei presbyter Rufinus nescio, quæ alia trāsitorie loqueretur, etiā hoc dixerit: Putas ne aliquos ordinaturus est sanctus episcopus? Et huiusce stetisse sermonē. Ego autē Epiphanius nec audiui quicquā, nec respondi. Vnde dilectissime nō te præueniat furor, nec occupet indignatio, nec frustra mouearis, & aliud dolens, te uertas ad alia, ut peccandi occasionē inuenisse uidearis. Quod propheta deuitans, Dominū precatur, dicēs: Non declines cor meum in uerba maliciæ, ad excusandas excusationes in peccatis. Illud quoque audiens admiratus sum, quod quidam qui solent ultro citroque portare rumusculos, & his quæ audierunt semper addere, ut tristitias & rixas inter fratres concitent, te quoque turbauerunt, & dixerunt, quod in oratione quando offerimus sacrificia Deo, soleamus pro te dicere: Domine, præsta Ioanni ut recte credat. Noli nos in tantum putare rusticos, ut hoc tam aperte dicere potuerimus. Quāquam enim hoc in corde meo semper orem, tamen ut simpliciter fatear, nunquam in alienas aures protuli, ne te uiderer parui pendere dilectissime. Quando autem complemus orationem secundū ritum mysteriorum, & pro omnibus & pro te quoque dicimus: Custodi illum, qui prædicat ueritatem. Vel certe ita: Tu præsta Domine & custodi, ut ille uerbum prædicet ueritatis: sicut occasio sermonis se tulerit, & habuerit oratio consequentiam. Quapropter obsecro te dilectissime, & aduolutus pedibus tuis precor, præsta mihi & tibi, ut salueris, sicuti scriptum est, à generatione peruersa, & recede ab heresi Origenis, & à cunctis hæresibus, dilectissime. Videō enim quod propter hanc causam omnis uestra indignatio concitata sit, quod dixerim uobis, Arii patrem Origenem scilicet, & aliarum hæreseon radicem, & parentem laudare non debetis. Et cum uos rogarem, ne ita erraretis, & monerem, contradixistis, & me ad tristitiam atque lachrymas adduxistis, non solum autem me, sed & alios plurimos catholicos qui intererāt. Inde ut intelligo, hæc est omnis indignatio, & iste furor. Et idcirco cōminamini, quod mittatis aduersum me Epistolas, ut huc illucque sermo uester discurrat, & propter defensionē hæreseos, aduersum me odia suscitantes, rumpit charitatem, quam in uos habuimus, in tantū ut feceritis nos etiam poenitentiam agere, quare uobis cōmunicauerimus, ita Origenis errores & dogmata defendentes. Simpliciter loquor, nos secundū quod scriptū est, nec oculo nostro parcimus, ut nō effodiamus eū, si nos scandalizauerit: nec manui, neque pedi, si nobis scandalum fecerit. Et uos ergo, siue oculi nostri, siue manus, siue pedes fueritis, similia susti-

A sustinebitis. Quis enim catholicorum possit æquò animo sustinere, & eorum qui
 fidem suam bonis operibus exornant, ut audiant Origenis doctrinam atq; consi-
 lium, & credant præclare illius prædicationi, non potest filius uidere patrem, neq;
 Spiritus sanctus uidere filiū. Hæc in libris *πρὸς Ἰωάννην* scribuntur, his uerbis legimus,
 & ita loquutus est Origenes. Sicut enim incongruum est dicere, quod possit filius
 uidere patrem, sic inconsequens est opinari, quod Spiritus sanctus possit uidere
 filium. Illud quoq; quis Origenem dicentem patiat, quod animæ, angeli fuerint
 in cœlis, & postquam peccauerint in supernis, directas esse in istum mundum &
 quasi in tumulos & sepulchra, sic in corpora ista relegatas, poenas antiquorū luere
 peccatorum, & corpora credentium non templa Christi esse, sed carceres damna-
 torum. Exinde ueritatem historiæ, allegoriæ deprauans mendacio, infinita uerba
 multiplicat, & simplices quosq; uaria persuasione supplantās, nunc asserit animas,
 iuxta Græcam etymologiam *ψυχὰς ἀπὸ τοῦ ψύχεσθαι* idcirco uocitatas, quia de cœle-
 stibus ad inferiora uenientes, calorem pristinum amiserint, nūc corpus hoc, ob id
 iuxta Græcos *σῆμα*, id est uinculum, siue iuxta aliam proprietatem, cadauer dici,
 quia animæ de cœlo ruerint, à plerisq; autem secundum uariam Græci sermonis
 supellectilem *σῶμα*, id est corpus, *σῆμα*, id est monumentum interpretari, eò quod
 ita animam in se clausam habeat, quomodo sepulchra & tumuli cadauera mortuo-
 rum. Et si hoc uerum est, ubi est fides nostra, ubi præconiū resurrectionis, ubi apo-
 stolica doctrina, quæ in Ecclesijs Christi hucusq; perdurat, ubi illa benedictio ad
 Adam, & ad semen eius, & ad Noë, & ad filios eius: Crescite & multiplicamini, &
 replete terram. Iam enim non erit benedictio, sed maledictio, iuxta Origenem,
 qui Angelos uertit in animas, & de sublimi fastigio dignitatis facit ad inferiora
 descendere: quasi Deus generi humano non possit animas per benedictionem
 dare, nisi Angeli peccauerint, & tot in cœlo sint ruinae, quot in terra natiuitates.
 Dimittenda ergo nobis est doctrina Apostolorum & Prophetarum, & Legis &
 ipsius Domini saluatoris in Euangelio peritonantis. E' contrario Origens præ-
 cipit, & legem dat, ut non dicam, constringit discipulos suos, ne quis oret in cœ-
 lum ascendere, ne peius iterum peccans, quàm in terris antè peccauerat, præci-
 pitetur in mundum. Quanquam istiusmodi nugas deliramenta soleat ille Scriptu-
 rarum interpretatione peruersa, & aliud significante quàm quod uerum est, affir-
 mare, dicens: Prius quàm à malicia humiliarer, ego deliqui. Et illud, Reuerte-
 re anima mea in requiem tuam. Necnon & illud, Educ de carcere animam meam.
 Et in alio loco, Confitebor Domino in regione uiuorum, cum alius proculdu-
 bio sensus Scripturæ diuinæ sit, quam ille in hæresim suam maligna interpretatio-
 ne detorquet. Quod faciunt & Manichæi, & Gnostici, & Hebionitæ, & Mar-
 cionis sectatores, & aliæ hæreses numero octoginta, quæ de purissimo Scriptu-
 rarum fonte assumētes testimonia, non ita interpretantur ut scripta sunt, sed sim-
 plicitatē sermonis ecclesiastici id uolunt significare, quod ipsi sentiūt. Illud quoq;
 quod asserere nititur, doleam ne an rideam, nescio. Doctor egregius Origenes au-
 det docere diabolū id rursū futurū esse quod fuerat: & ad eandem reditūrum
 dignitatem, & conscensurū regna cœlorum. Proh nephas, quis tam uecors & sto-
 lidus, ut hoc recipiat, quod sanctus Ioannes Baptista, & Petrus, & Ioannes Apo-
 stolus & Euangelista, Esaias quoq; & Hieremias, & reliqui Prophetæ, cohæredes
 fiant diaboli in regno cœlorum? Prætereo friuolam eius expositionem super tu-
 nicis pelliceis, quanto conatu, quantisq; egerit argumentis, ut tunicas pelliceas,
 humana esse corpora crederemus. Qui inter multa ait: Nunquid coriarius aut for-
 discarius erat Deus, ut conficeret pelles animalium, & cōsueret ex eis tunicas pel-
 liceas Adam & Eug? Manifestum est ergo, inquit, quod de corporibus nostris lo-
 quatur. Et si hoc ita est, quomodo legimus ante pelliceas tunicas, & ante in obedi-
 entiam & de paradiso ruīnam, Adam loquentem non secundum allegoriam, sed
 uerè, Hoc nūc os ex ossibus meis, & caro de carne mea? Aut unde assumptum est
 illud, quod Diuinus sermo testatur, Et iniecit Deus soporem in Adā, & dormiuit,

& sumpsit unam de costis eius, & adimpleuit pro ea carnē, & edificauit costam, ^A quam tulerat ex eo, illi in uxorem. Aut quę corpora contegebat Adam & Eua filiis ficus, postquam comederūt de arbore uetita. Quis autem patienter ferat Origenem lubricis argumentationibus resurrectionem carnis huius negantem; sicut declarat manifestissime in uolumine Explanationū primi Psalmi, & in alijs multis locis. Aut quis audiat in tertio cœlo donantē nobis Origenē paradysum: & illum quem Scriptura commemorat, de terra ad cœlestia transferentem, & omnes arbores, quę scribuntur in Genesi, sic allegoricē intelligentē, quod scilicet arbores, angelicę fortitudines sint, cū hoc ueritas non recipiat. Neque enim dixit Scriptura Diuina, Deposuit Deus Adam & Eua in terrā, sed eiecit eos de paradiso, & habitare fecit eos contra paradysum. Non ait, Sub paradiso. Et posuit romphæam flammeam & Cherubim custodire introitū ligni uitę. Non dixit, Ascensum. Et fluuius egrediebatur ex Eden. Nō dixit, Descēdit ex Eden. Iste diuiditur in quatuor principia, nomē unī Phison, & nomen secūdi Geon. Ego uidi aquas Geon, aquas quas his carnis oculis aspexi. Iste est Geon, quem Hieremias demonstrat, dicens: Quid uobis & uie Aegypti, ut bibatis aquam Geon turbidam. Bibi & de hoc magno flumine Euphrate aquas simpliciter, quas manu potes tangere, ore sorbere, non aquas spirituales. Vbi autē flumina sunt, quę & uidentur & bibuntur, ibi consequēs est quod & ficus & alia ligna, de quibus dicit Deus, Ex omni ligno, quod ^B est in paradiso, comedes, similia sunt lignis & alijs arboribus, sicut flumina similia sunt fluminibus & aquis. Si autem aqua quę cernitur, uerē aqua est, necesse est ut & ficus uera sit, & alia ligna, & Adam uerus statim à principio plasmatus in corpore sicut & Eua, & non in phantasmate, & post ruīnam (ut uult Origenes) propter peccatum postea corpus acceperit. Sed dicis, Legimus quod sanctus Paulus raptus sit usque ad tertium cœlum, & usque in paradysum. Bene dicis. Quando ponit tertium cœlū, & postea addidit, Et in Paradysum, ostēdit alibi esse cœlum, & alibi paradysum. Illas uerō pręstigias quis non statim abiiciat atque contemnat, dicēte Origene, de aquis quę super firmamentū sunt, non esse aquas sed fortitudines quasdam angelicę potestatis, & rursum aquas quę super terram sunt, hoc est, sub firmamento, esse uirtutes contrarias, id est demones. Et quomodo legimus, in diluuiō apertas cataractas cœli, & aquas inundasse diluuij. Vnde aperti sunt fontes abyssi, & totus mundus opertus est aquis. O furor hominū iunctus stulticię, qui reliquerunt illud quod in Prouerbijs dicitur: Audi Fili sermonem Patris tui, & ne abiicias legem matris tuę: & conuersi sunt ad errorem, & dicunt stulto, ut princeps sui sit, nec contemnunt res fatuas, quę dicuntur à fatuo, sicut Scriptura testatur. Fatuus autem fatua loquitur, & cor eius uana intelligit. Vnde obsecro te dilectissime, & quasi mēbris meis parcens, propter charitatem quam in te habeo, precor scribens & orans, ut impleas illud quod dicitur, Nōne odientes te Domine odiui, & super inimicos tuos tabescebam. Inimica & digna odio Origenis uerba sunt, & Deo repugnantia, & sanctis eius, & non ista sola quę dixi, sed & alia innumerabilia. Neque enim nunc mihi propositum est aduersus omnia Origenis dogmata disputare. Nihil mihi subripuit Origenes, nec in mea generatione fuit, nec propter aliquas res mundi & hæreditatem, odiū aduersum illum pugnasque suscepi: sed (ut simpliciter fatear) doleo, & ualde doleo, uidens plurimos fratrum, et eorum præcipuē qui professionem habent non minimam, & in gradum quoque sacerdotij maximum peruenerunt, eius persuasionibus deceptos, & peruersissima doctrina cibos factos esse diaboli: in quibus completum est illud quod dicitur, Super omnem munitionē ludit, & escę eius electę, & cōgregauit sicut arenam, captiuitatem. Te autem frater, liberet Deus & sanctum populum Christi, qui tibi creditus est, & omnes fratres qui tecum sunt, & maxime Ruffinum presbyterum ab hæresi Origenis, & ab alijs hæresibus & perditione earum. Si enim propter unū uerbum aut duo, quę cōtraria fidei sunt, multę hæreses abiecte sunt ab Ecclesia: quanto magis hic inter hæreticos habebitur, qui tantas peruerlitates, & tam mala dogmata

Agmata contra fidem adinuenit, Deique & Ecclesiae hostis extitit. Inter multa enim mala etiam illud ausus est dicere, perdidisse imaginem Dei Adam, cum hoc in nullo penitus loco Scriptura significet. Si autem ita esset, nunquam omnia quae in mundo sunt seruirent semini Adam, id est, uniuerso generi hominum, sicut & Iacobus apostolus loquitur: Omnia domantur, & subiecta sunt humanae naturae. Nunquam enim uniuersa subiecta essent hominibus, si non haberent homines iuxta id quod uniuersis imperarent, imaginem Dei. Coniungens autem atque consocians scriptura diuina gratiam benedictionis, quam Adam donauerat, & generationibus quae ex eo erant, ne qui forsitan maligna interpretatione auderent dicere, unidatam gratiam Dei, & illum solum factum esse ad imaginem Dei, quia plasmatus esset ex humo, & uxorem eius, quam creasset de costa uiri: eos uero qui conciperentur in utero, & non ita nascerentur ut Adam, Dei non habere imaginem: statim per ordinem iungit, & dicit: Et uixit Adam ducentos triginta annos, & cognouit Euam uxorem suam, & peperit ei filium iuxta speciem & iuxta imaginem eius, & uocauit nomen eius Seth. Rursumque in decima generatione post annos bis mille ducentos sexagintaduos, uindicans Deus imaginem suam, & ostendens, quod gratia, quam dedisset hominibus, perseveraret in eis, ait: Ne comederitis carnem in sanguine: ego enim ulciscar sanguinem uestrum de manu omnis hominis effundentis illum, quia ad imaginem Dei feci hominem. Necnon post alteras decem generationes usque ad Abraham, & ab Abraham usque ad Dauid alias generationes quatuordecim, quae uiginti quatuor generationes simul faciunt annos bis mille, centum, decem & septem. Spiritus sanctus in trigesimo octauo Psalmo, cum quereretur de omnibus hominibus, quod in uanitate ambularent, & peccatis essent obnoxij, loquitur: Veruntamen in imagine perambulat omnis homo. Necnon post Dauid, etiam sub Solomone filio eius, legimus tale quiddam super Dei imagine nominatum. Dicit enim in Sapientia, quae titulo eius inscribitur: Creauit Deus incorruptum hominem, & imaginem suae proprietatis dedit ei. Et rursum post annos trecentos undecim plus minus, in nouo legimus Testamento, quod non perdiderrunt homines imaginem Dei. Iacobus enim Apostolus & frater Domini, cuius & supra meminimus, instruit nos, ne Origenis laqueis capiamur, habere hominem imaginem & similitudinem Dei. Nam quum de lingua hominis latius disputasset, adiecit: Instabile malum, in ipsa quippe benedicimus Deum patrem, & in ipsa maledicimus homines qui ad similitudinem Dei conditi sunt. Paulus quoque uas electionis, & qui doctrinam euangelicam sua praedicatione compleuit, docet nos, quod homo ad imaginem & similitudinem Dei conditus sit, dicens: Vir non debet nutrire comam, quum gloria & imago Dei sit: imaginem simpliciter appellans suo nomine: similitudinem autem, gloriae appellatione significans. Pro tribus igitur testimonijs, quae tibi, si de scriptura sancta reperirem, dicebas posse sufficere, ecce septem testimonia dedimus. Quis ergo sustinebit Origenis ineptias, ut non grauius aliquid loquar, & similis efficiar uel ipsi uel discipulis eius, qui audent in periculo animae suae asserere, quodcumque eis in buccam uenerit: & magis iubere Deo, & non ab eo uel orare uel discere ueritatem. Quidam enim eorum dicunt, quod imago Dei, quam prius accepit Adam, illo peccante perierit. Alij suspicantur corpus, quod filius Dei habiturus esset ex Maria, ipsam esse imaginem, alij sensum, alij uirtutem, isti baptisma, hi quod homo ad imaginem Dei dominetur omnibus, ebriorum more haec uel illa ructantes, quos oportebat tantum effugere discrimen, nec negare quae loquitur Deus, & credentes simpliciter saluos fieri, Deoque concedere donationis suae certam & ueram scientiam, in qua potissimum parte homines condiderit ad imaginem & similitudinem suam. Qui haec relinquentes, multis se questionibus implicarunt, & per hoc in coenum demersi sunt peccatorum. Nos autem dilectissime credimus his, quae locutus est Dominus, & scimus quod in cunctis hominibus imago Dei permaneat: ipsique concedimus nosse in qua parte homo ad imaginem Dei conditus sit. Sed neque illud, quod quidam in epistola Ioannis legentes non intelligunt, quenque decipiat, ubi loquitur: Nunc filij Dei sumus, & nondum ap-

paret quod erimus. Nouimus autē, quia cum ille reuelatus fuerit, similes ei erimus. **A** Videbimus enim eum, sicuti est. Hoc enim propter gloriam quā ibi reuelanda est sanctis eius, dictū est: sicut & in alio loco legimus, **A** gloria in gloriam: cuius gloria iam in isto seculo sancti arboronem & portiunculam susceperunt. Primus eorū Moyses, cuius fuit facies ualde, & radiabat ueluti fulgor & sol. Secundus Elias, igneo curru raptus in cœlum, & ignis detrimenta non sentiens. Stephanus lapidabatur, & faciem habebat angelī, quā ab omnibus cernebatur. Hoc autem quod in paucis diximus, de omnibus intelligendū est, ut impleatur illud quod scriptū est: Omnis qui sanctificat semetipsum, inter beatos numerabitur. Beati enim mundo corde, quoniam ipsi Deum uidebunt. Cum hæc ita se habeant, dilectissime, custodi animam tuam, & desine circa nos murmurare. Dicit enim scriptura diuina: Nolite murmurare adinuicem, sicut quidam murmurauerunt, & à serpentibus perierunt: magis acquiesce ueritati, & dilige diligentes te, & ueritatem. Deus autē pacis præstet nobis iuxta suam clementiam, ut conteratur satanas sub pedibus Christianorum, & abijciatur omnis occasio peruersa, ne scindatur in nobis uinculū charitatis & pacis, & rectæ fidei prædicatio. Præterea quod audiui quosdam murmurare contra me, quia quādo simul pergebamus ad sanctū locum, qui uocatur Bethel, ut ibi collectam tecum ex more ecclesiastico facerem, & uenissem ad uillam quæ dicitur Anablatha, uidissem quod ibi præteriens lucernam ardentē, & interrogassem, quis locus esset, didicissem quod esse ecclesiam, & intrassem ut orarem: inueni ibi uelum pendens in foribus eiusdem ecclesiæ tinctum atque depictum, & habens imaginē quasi Christi, uel sancti cuiusdam. Non enim satis memini, cuius imago fuerit. Cum ergo hoc uidissem, in ecclesia Christi contra auctoritatem Scripturarū hominis pendere imaginem, scidi illud, & magis dedi consiliū custodibus eiusdem loci, ut pauperem mortuum eo obuoluerent & efferrent. Illi quod contra murmurantes dixerunt: Si scindere uoluerat, iustum erat ut aliud daret uelum, atque mutaret. Quod cum audissem, me daturum esse pollicitus sum, & ilicō esse missurum. Paululum autē morarum fuit in medio, dum quaro optimū uelum pro eo mittere: arbitrabar enim de Cypro mihi esse mittendū. Nunc autē misi quod potui reperire, & precor ut iubeas presbyteros eiusdem loci suscipere uelum à latore, quod à nobis missum est: & deinceps præcipere, in ecclesia Christi eiusmodi uela, quæ contra religionem nostram ueniunt, non appendi. Decet enim honestatem tuam hanc magis habere sollicitudinem, ut scrupulositatem tollat, quæ indigna est ecclesia Christi, & populis qui tibi crediti sunt. Palladiū uerō Galatam, qui quondam nobis charus fuit, & nunc misericordia Dei indiget, caue, quia Origenis heresim prædicat & docet, ne forte aliquos de populo tibi credito ad peruersitatem sui inducat erroris. Opto ut ualeatis in Domino.

FINIS OPERVM D. EPIPHANII EPISCOPI CONSTAN-
tiæ Cypri, Iano Cornario Medico Physico interprete.

EPIPHANIORVM VITA EX SVIDAE COL-
lectaneis tumultuariē uersa.

Epiphanius Vlpiani, sophista, natione Petreus, cum in patria tum Athenis, disciplinas et ingenij cultus docuit. Scripsit de communicatione et discordia statuum, Progyrnasmata, hoc est præexercitia membra: præterea Declamationes, Tribunitias item, necnon et Polemarchicum, Orationes demonstratiui generis, Miscellaneas denique quasdam speculationes.

Epiphanius alius (nempe hic noster) Salaminis prius, dein Constantiæ, quæ in Cypro est, episcopus, in lumen orationes aliquot aduersus omnes hæreticos, edidit, quæ Panaria nuncupant: alia item non pauca, quæ ab eruditiorum rerum gratia, ab illiteratis ob uerba leguntur: natu admodum grandis superis concepit ab oris.

Fuit quoque Epiphanius præsul Selybria, Olybria uel, qui aduersus imaginum conuictiores Commentarium contradictorium, impendio frugiferum conscripsit.

INDEX